

Prieskum odhalil zmeny v postoji k slobode médií v strednej Európe v kontexte politických zmien a obáv z ruského vplyvu

(Budapešť, 25. apríla 2024) Prieskum verejnej mienky v krajinách Vyšehradskej štvorky (V4) – Českej republike, na Slovensku, v Poľsku a Maďarsku – odhalil výrazné zmeny v postoji verejnosti voči slobode médií, ktoré sú spôsobené politickými zmenami a rastúcimi obavami z regionálnych zásahov Ruska.

Najvýraznejším zistením je prudký pokles obáv o slobodu médií v Poľsku, ktoré po zvolení viac mainstreamovo orientovanej vlády klesli zo 71 % v roku 2023 na 53 % v roku 2024. To je v kontraste so situáciou na Slovensku a v Maďarsku, kde sa v porovnaní s minulým rokom zvýšili obavy týkajúce sa tejto problematiky, keďže vlády oboch krajín naďalej čelia kritike v súvislosti s prístupom k slobode médií a právnemu poriadku.

Prieskum tiež poukazuje na rastúce obavy z prenikania Ruska do domácich médií a verejnej mienky v krajinách V4. Väčšina respondentov vyjadrila obavy z vplyvu Ruska, pričom počet sa pohyboval od 61 % v Maďarsku po 77 % v Poľsku.

Napriek týmto obavám majú vlády silnú podporu verejnosti, aby prijali opatrenia na ochranu slobody médií. Prevažná väčšina respondentov vo všetkých štyroch krajinách sa domnieva, že štáty by mali posilniť legislatívu na ochranu nezávislosti médií, pričom v Poľsku podiel týchto respondentov dosiahol až 78 % a na Slovensku 74 %.

Medzi ďalšie kľúčové zistenia patrí:

- Všeobecná zhoda o dôležitosti transparentnosti investícií do médií a obmedzení koncentrácie vlastníctva, aby sa zabránilo dominancii silných a vplyvných skupín a jednotlivcov.
- Pretrvávajúca silná podpora uvaleniu sankcií Európskou úniou na krajiny, ktorých vlády zasahujú do slobody médií, najmä v Poľsku (63 %) a na Slovensku (61 %).
- V Poľsku a Maďarsku sa sociálne siete a aplikácie na zasielanie správ považujú za slobodnejšie a dôveryhodnejšie ako mainstreamové médiá.

Prieskum, ktorý uskutočnila agentúra MEDIAN v mene Výboru pre redakčnú nezávislosť so sídlom v Prahe a s podporou Bakala Foundation, sa v marci 2024 uskutočnil v krajinách V4 na vzorke viac ako 4 000 respondentov starších ako 18 rokov. Tento prieskum poskytuje cenný pohľad na zložité a vyvíjajúce sa postoje k slobode médií v regióne, ktoré v posledných rokoch čelí významným výzvam. V Budapešti sa bude od 10 hodín konať tlačová konferencia, pripravená v spolupráci s organizáciou Reportéri bez hraníc. Na konferencii zaznie komentár eurokomisárky Věry Jourovovej a novinárov i vydavateľov z celého regiónu.

Tessa Szyszkowitz, predsedníčka Výboru pre redakčnú nezávislosť, povedala: „Údaje z prieskumu o slobode médií za tri roky odhaľujú zložitý obraz verejnej mienky o slobode tlače v strednej Európe. Kontrast medzi klesajúcimi obavami v Poľsku a rastúcim znepokojením v Maďarsku a na Slovensku je zarážajúci.“

„Keďže región zápasí s politickými zmenami a vplyvom Ruska, naše zistenia zdôrazňujú zásadný význam ochrany nezávislosti médií. Silná podpora verejnosti konať zdôrazňuje naliehavú potrebu ráznej reakcie zo strany vlád, spoločnosti občanov a medzinárodných inštitúcií.“

Pre viac informácií sa, prosím, obráťte na:

Hana Schreibová
tajomníčka Výboru pre redakčnú nezávislosť
Economia, a.s. | Pernerova 47 | 186 00 Praha 8
hana.schreibova@economia.cz

Dr Václav Štětko
Loughborough University
v.stetka@lboro.ac.uk